

A Slovenian Language Newspaper — Dedicated to the Cultural Progress and Political Guidance of Americans of Slovenian Descent and Slovenes Scattered around the Free World—Through the Principles of Christian Democracy.

slovenska DRŽAVA

For a Free Slovenia

In Harmony with the American Tradition of Freedom and Independence, The SLOVENSKA DRŽAVA Champions the Right of the Slovenian People to their National Unification In Their Own Slovenian State.

Letnik — Volume IV

CHICAGO, ILLINOIS, 20. MARCA, 1953

Številka — Number 3

VELIKA NOČ

Za nas — za naš narod je še ni. Še vedno je veliki petek, še vedno tema zagrinja domovino mojo, še vedno Golgota gora mrtvaških lobanj.

Mar ni danes doma tako kot tedaj?

Izdali so Ga, ker je ljubil svoj narod, ker je ljudstvo hodilo za Njim. Boljše je, so dejali, da umre On, kot pa da bi trpelo ljudstvo. Prazen izgovor. Mislili so pri tem nase, na svojo oblast in moč, ki jo je ljudstvo v strahu prenašalo. Izdali so Njega in pri tem onesrečili in pogubili svoj narod. In vse to samo v sovraštvu do Resnice.

Ljubili so temo bolj kakor Luč.

Vodniki ljudstva so postali zvodniki, učitelji resnice so postali propagandisti laži. Rekli so, Njega moramo javno osramotiti pred ljudstvom s sramotno smrtjo na križu in ljudstvo bo verjelo in nam sledilo. Kakšna zaslepljenost! Njega so hoteli umoriti, spraviti s sveta, ki je bil življenje samo. Proti Njemu so sklenili prijateljstvo veliki krvolok Herod, častihlepni Kajfa in zastopnik rimskega imperija Poncij Pilat. Naredili so vse kar so mogli v človeškem sovraštvu: Pljunili so v obraz Pravici, osramotili na najgrši način Resnico, na najhujši način umorili Nedolžnega. To so storili ti trije veliki v imenu svojega nauka, v imenu svoje časti in oblasti. Triumfirala je laž, sovraštvo in nasilje. Bila je to ura teme, ura satanova. Toda samo za tri dni — nato pa je prišlo Vstajenje.

Tako je sedaj pri nas doma — kot na veliki petek. Na oblasti je nasilje, ki se ji mora vse uklanjati. Gorje onemu, ki bi si upal misliti drugače, ali celo reči besedo v obrambo nedolžnega. Takoj se oglasi: Si mar tudi ti eden izmed Njegovih učencev? Pravici so zaprli oči in usta in tako vladata na sodiščih nasilje in laž. Tisoče nedolžnih je že pomorilo sovraštvo in krivici ni videti ne konca in ne kraja. Nad ljudstvom vladajo s Herodovim tiranstvom in vendar si ga hočejo še pridobiti z lažno propagando. Mislijo si, če v srcih ubijemo vero v Križanega, tedaj bo ljudstvo naše in nam bo sledilo. In kakor se je tedaj vse zarotilo proti Križanemu, tako tudi sedaj svobodomiselnji zastopniki imperijev pomagajo Herodu in Kajfi doma pri umoru Nedolžnega. Poncij Pilat sedaj spet vabi in ponuja svojo roko Herodu z okrvavljenimi rokami ter ga vabi k svoji mizi v prijateljstvu za ceno poteptanega naroda. Stara in vedno nova zgodba. Naš narod doma prenaša s sklonjenimi glavami to svojo največjo Golgoto v svoji zgodovini — molči in čaka. Trpi in vendar notranje raste, zori v trpljenju in zbira svoje sile. To so časi notranjega očiščevanja, spregledovanja svojih napak, časi duhovnega prerajanja, tihega in vztrajnega odpora, iskanja resnice in prave poti ter obenem studa proti laži, izdajstvu in klečeplazenju. Čeprav mu hrbet krvavi pod biči komunističnih valptov, volja in značaj mu jeklenita.

In vendar se za vsako veliko noč zbudi v tolikih slovenskih srcih težko vprašanje: Doklej, Gospod, bo trajala ta Golgota, ta zapuščenost, to dolgo trpljenje? Kdaj bo tudi za nas prišla ura Vstajenja? Kdaj bodo pri nas uničene moči teme, kdaj bo resnica spet spregovorila, kdaj bo nad nami zavladata spet pravica?

Narod sprašuje in vendar ve in veruje, da še živi On, ki vlada nad vsakim narodom. Vera v Vstalega mu daje moč, da nosi težki križ o katerem ve, da ima v sebi poroštvo zmage. Vkljub vsemu preganjanju si je ta ubogi slovenski narod ohranil v sebi vero v božjo Luč, v Resnico in v večno Pravico. Vera v zmago križa je ostala. In narod veruje, da kakor vedno po vseh preganjanjih, bo tudi

Pravni pojem države

Danes se mnogo piše o slovenski državi. To idejo širijo Slovenci, kateri so razkropljeni po vsem svetu. Ljudje doma se je oklepajo kot rešilne bilke, ki jih bo rešila izpod komunistične diktature. Ugledno svetovno časopisje piše o njej. Te ideje se najbolj kaže domači oblastniki, kar se je pokazalo v govoru notranjega ministra slovenske vlade Borisa Krajgerja 26. januarja in 7. oktobra lanskega leta.

Dne 3. maja 1945 so pripadniki raznih slovenskih strank oklicali Slovensko državo, članico Federativne Jugoslavije pod žezlom Karadžordževićev. Takoj za tem so partizani proglasili Slovensko republiko, kot članico Federativ-

ne ljudske republike Jugoslavije. Akcijski odbor za Slovensko državo in Slovenska narodna zveza sta si postavili za cilj, da spoznata svetovno javnost s slovenskim vprašanjem in priborita Slovencem slovensko državo.

Kedaj lahko govorimo o slovenski državi, kot o meddržavnem pojmu, to se pravi, kaj pomeni beseda država v svojem pravem pomenu?

Vseučiliški profesor dr. iur. et h. c. Leonid Pitamic je definiral državo: "Država je pravna organizacija ljudi na določenem prostoru, katera je neposredno podrejena meddržavnemu pravu in kateri so podrejene vse pravne organizacije na tem prostoru ra-

zen tistih, ki so same neposredno odvisne od meddržavnega prava." (Država, 1927, str. 44). Profesor Pitamic je ugleden slovenski državno pravni znanstvenik in njegova definicija o državi je v skladu s sodobnimi definicijami drugih znanstvenikov.

Slovenska država, ki je bila proglašena 3. maja 1945 in Slovenska republika, ki so jo oklicali partizani, se ne skladata z gornjo definicijo, ker nimata svoje suverene zakonodajne, sodne in izvršilne oblasti.

Država je pravna organizacija kadar ima svojo suvereno zakonodajno, sodno in izvršilno oblast. Zakonodajna oblast mora obsegati ustanovodajno in zakonodajno skupščino. Skupščina ima lahko eden ali dva doma (parlament in senat) in lahko del svoje oblasti delegira nižjim zakonodajnim organom v deželah in občinah. Vrhovni nosilci izvršilne oblasti so navadno predsednik države, vlada in vojska. Ti imajo mrežo svojih podrejenih organov po vsej državi. Vrhovno sodišče je čuvar pravičnega pravnega reda v državi in ima mrežo sodišč vsej državi.

Vse te veje državne oblasti ne smejo biti podrejene nobeni drugi državni oblasti, ker drugače niso več suverene ali neodvisne. Slovenska država, ki je bila oklicana 3. maja 1945 ni država, ker je del njene izvršilne sodne in posebno zakonodajne oblasti podrejen skupni jugoslovanski federativni oblasti.

Država mora biti neposredno podrejena meddržavnemu pravu. To se pravi, da ima svoje zastopnike pri tujih državah, da sklepa sama pogodbe z drugim državami itd. Ker ima le federacija pravico do zastopnikov pri tujih državah in le ona sklepa pogodbe s tujimi državami in vrši vse druge posle z inozemstvom, zato članica federacije nima možnosti da bi sama sklepala takih pogodb in zato tudi po tem kriteriju ne more biti država. Slovenska država iz 1945 torej ne bi bila član meddržavne skupnosti, kajšele enakopraven član take skupnosti.

Vse isto velja tudi za partizansko Republiko Slovenijo. O njej celo težko rečemo, da predstavlja slovensko avtonomijo, razen na papirju, če upoštevamo, da stoji za vso navidezno ustavo, ki sicer priznava del zakonodajne, izvršilne in sodne oblasti Republikli Sloveniji, enotna Jugoslovanska komunistična partija, ki je bolj ali manj zakulisni diktator vsega življenja.

Nobena slovenska državna tvorba iz leta 1945, niti Slovenska država pod žezlom Karadžordževićev, niti partizanska Republika Slovenija, ne odgovarja definiciji (Nadaljevanje na 2. str.)

Dr. Gregorij Rožman - 70 letnik

Sin je slavnega Korotana, pastir slovenske mladine, pastir ljubljanske škofije, nezmagljivi borec za božje kraljestvo, pričevalec božje resnice, zvesti naslednik apostolov Kristusovih v križu in preganjanju ter neustrašen branitelj pravic svojemu ljubljenu slovenskemu narodu.

Božja pota niso človeška pota in božji načrti so nam nedoumljivi. V svoji globoki veri v božjo Previdnost se je naš škof ves prepustil božjim načrtom in v veliki notranji moči prenaša delež Kristusovega križa v sramotenju in pohujševanju mnogih slabotnih v veri in sovražnikov križa. Težo križa si je izvolil in Bog mu jo je v obilni meri dal. Vendar Vsemogočni, ki ga je izbral za svojega apostola med slovenskim narodom, uresničuje na njem tudi besede dane mu ob škofovem posvečenju: "Blagoslovil bom one, ki bodo tebe blagoslavliali in preklel one, ki bodo tebe preklinjali!"

Za velikim apostolom Pavlom lahko danes naš škof ponavlja: "V ničemer ne dajemo nobenega pohujšanja, da se naša služba ne bi grajala, marveč se v vsem skazujemo kot služabnike božje v veliki stanovitnosti, v nadlogah, v stiskah, v ranah, v ječah, pri uporih, v trudih, v prečutih nočeh, v postih; s čistostjo, z znanjem, s prizanesljivostjo, s sv. Duhom, z nehinavsko ljubeznijo; z oznanjevanjem resnice, z božjo močjo, z orožjem pravice v desnici in levici; pri enih v časti, pri drugih v nečasti, pri enih na dobrem, pri drugih na slabem glasu; imajo nas za zapeljivce in vendar smo bili resnicoljubni, kakor nepoznani in vendar znani, kakor umirajoči, in glejte, živimo; kakor stepe ni in vendar ne usmrčeni; kakor žalostni, pa vedno veseli, kakor ubogi, pa vendar mnoge bogatimo z resnico, kakor bi nič ne imeli, in vendar vse imamo." Tako se na škofu ponavlja življenje Kristusa in njegovih apostolov.

Molimo za našega škofa Gregorija! Naj stoji in naj pase, o, Gospod, v Tvoji moči in v Tvojem vzvišenem imenu!

Naše iskrene čestitke!

pri nas izšel Kristus zmagovit iz groba, kamen nasilja bo odvaljen in s podvojeno silo se dvignil proti nebu zmagoviti — Aleluja.

Narod s tako vero ne more propasti, vstal bo!

Published Monthly by the "Slovenska Država" Publ. Co.
For the Editorial Board, Mirko Geratič, Editor
Subscription rates \$2.00 per year
Address: 2307 So. Wolcott Ave., Chicago 8, Ill., USA.
Telephone: FRontier 6-3032

Slovenska Država izhaja vsakega 20. v mesecu.
Naročnina letno: Za USA \$2.00, za Canado \$2.00, Argentino
20 pesov, Brazilijo 50 cruzeirov, Anglijo pol funta, Avstrijo
30 Šil., Avstralijo 1 avstr. funt, Italija in Trst (F. T. T.) 600 Lir,
Francija 500 frc.

PO STALINOVIM SMRTI

Kot se večkrat zgodi v zgodovini, tako so se tudi v primeru Stalinove smrti predhodna pričakovanja nekomunističnega sveta izkazala za večja kot pa so dejanske posledice dovršenega dejstva. Stalin je umrl, umrl nenadoma in očitno ni zapustil ne osebno določenega in vnaprej priznanega naslednika in ne nespornega "testamenta" za nadaljevanje svoje življenjske vloge. Svet še veruje, da Stalinova smrt odpira novo razdobje zgodovine, a doslej nobena od posledic njegove smrti ni tako silna, da bi pomen preloma bil jasen.

Lenin je bil zasnovatelj komunizma in ustanovitelj komunističnega režima v Rusiji. Stalin je Leninovemu komunizmu v Rusiji zgradil sistem absolutne politične oblasti, do kraja izvedel podražavljenje vsega gospodarstva, razvil močno težko industrijo in tako vojaško moč, da ves svobodni svet uravnava svoje zunanjo (in deloma tudi notranjo) politiko v obrambo proti sovjetski imperalistični ekspanziji. Stalin je obrnil sovjetski imperij pred navalom Hitlerja in mojsterski izkoristil skupno zavezniško zmago v triumf komunizma. Komunizem je zasegel vso srednje-vzhodno Evropo in Kitajsko.

Tem ogromnim Stalinovim uspehom je treba prišteti še enega. Stalin je razpredel in očvrstil organizirani komunizem tudi po vsem še preostalem nekomunističnem svetu. Samo neposredna ameriška vojaška prisotnost in gospodarska pomoč je rešila zapadno Evropo, da po vojni ni padla pod knuto komunizma, vsaka dežela sveta ima danes svojo domačo komunistično partijo, in ves svetovni komunizem je zvesto sledil Stalinovemu načelnemu in taktičnemu voditeljstvu tudi potem, ko je sredi vojne Stalin razpustil Kominterno kot protiuslugo za ameriško vojno pomoč. Ti tovor upor je bil edini znatnejši neuspeh Stalinovega komunističnega voditeljstva. A Stalin je uspel omejiti ta neuspeh na Jugoslavijo. Ti bezprimerni uspehi za komunizem so Stalinu ostvarili brezmejno oblast nad Sovjetsko Rusijo in svetovnim komunizmom. Ta absolutna oblast mu je omogočila široko taktično svobodo in neizprosno krutost napram kateremukoli komunistu, ki ga je Stalin smatral za nezanesljivega ali nesposobnega.

S Stalinovo smrtjo je sovjetski režim in svetovni komunizem izgubil prvino svoje dosedanje moči. Ali bodo mogli to vrzel zamašiti? Predno je Lenin umrl, je vsakdo vedel, da mu bo v voditeljstvu sledil ali Trocki ali Stalin; oba sta bila Leninova najožja sodelavca od vsega početka in Lenin je z njima delil del svoje voditeljske moči in slave. Za Sta-

linom ni nobenega, ki ga ne bi Stalinova senca popolnoma zatemnila.

Zaenkrat je sovjetski Politburo rešil nerešljivi problem Stalinovega nasledstva s tem, da je postavil začasno voditeljstvo na kolektivno osnovo direktorija, ki ga sestavljajo Malenkov, Molotov, Beria, Bulganin in Vorosilov. Jasno pa je, da absolutno in vseobsegajoče voditeljstvo sovjetskega tipa ne more dolgo uspevati na kolektivni osnovi. Narava stalinizma in njegova delovanja zahteva nezmotljivega voditelja s preroško gotovostjo. Ali bo Malenkovo uspelo pravočasno in dovolj visoko se dvigniti nad ostale tovariše začasnega direktorija? Tudi če bi mu to uspelo v Moskvi, ali bo mogel obvladati kitajske komuniste in komunistične partije v nekomunističnem svetu?

Prazno bi bilo ugibati, kako bi Malenkov utegnil uveljaviti svoje osebno voditeljstvo v Sovjetski zvezi in koliki so izgledi, da bi medsebojna borba za voditeljstvo v Moskvi končala v razsulu sovjetskega imperija. Ni verjetno, da bi nasledstvena borba v Moskvi zavzela tako uničevalni obseg, ako ne bi v njo posegle, druga proti drugi, tri organizirane sile sovjetskega sistema: partija, politična policija in sovjetska armada. Ljudstvo bi v notranji nasledstveni borbi v Rusiji mogloigrati vlogo šele, ko bi organizirane sile bile v odprtem medsebojnem spopadu.

Možno pa je predvideti, da bo novo sovjetsko voditeljstvo imelo večje težave s kitajskim komunističnim vodstvom in v tej zvezi mogoče s celo s satelitskimi komunističnimi partijami in armadami. Nadalje, v kolikor so komunistične partije v nekomunističnem svetu finančno neodvisne od Moskve, v toliko je mogoče predvidevati možnost voditeljskih težav tudi z njimi. Ko je Stalin razpustil Kominterno, so zunanje komunistične partije ostale brez neposrednega zastopstva in glasu v vodstvu svetovnega komunizma. Stalinu, viru komunistične moči, so se podredili. Ali se bodo tudi sedanjemu moskovskemu direktoriju ali Malenkovi? V tej zvezi je mogoče predvideti potrebo po oživitvi Kominterne kot središča svetovnega komunizma po Stalinovi smrti.

In kaj bo storil Tito? Ko to pišemo, vemo samo to, da je Tito nujno zahteval, da ga sprejmejo v Londonu en teden pred prvotno določenim prihodom. Iz tega bi sklepali, da ima Tito, kot preizkušeni poznavalec Moskve kak strogo zaupni in važni nasvet za Churchilla v zvezi s posledicami Stalinove smrti. Z ugibanjem, kaj bi ta nasvet mogel biti, je boljše počakati, da se Tito vrne iz Londona. Medtem pa je mogoče ugi-

bati o možnostih, ki jih Stalinova smrt odpira Titu samemu. Doslej je Tito stal osamljen kot moskovski izobčenec. Nobena druga komunistična partija v svetu mu ni sledila. Ta osamljena pot mu ostane odprta tudi nadalje, dokler je zapad voljan vzdrževati ga in braniti.

Edino zanimivo vprašanje, ki ga Stalinova smrt postavlja v zvezi s Titom, je, ali bo Tito sedaj znova poskusil uveljaviti svoj vpliv na svetovni komunizem. V tej zvezi bi mu Stalinova smrt utegnila odpreti dve možnosti. Ako se v Moskvi razvname borba za voditeljsko nasledstvo, potem bi Tito mogel dramatično pozvati nesovjetske komuniste, da skupno z njim vpostavijo novo središče svetovnega komunizma, novo, vsaj začasno ne-sovjetsko Kominterno. V očigled Titove svetovne gospodarske - vojaške brezposobnosti je uspeh takega Titovega poizkusa malo verjeten. Saj Tito niti sam v Jugoslaviji ne more obstati brez nadaljnje zapadne gospodarske pomoči. Če posledice Stalinove smrti razbijejo komunistično centralo v Moskvi, bodo razkrojile tudi skupnost organiziranega komunističnega gibanja v svetu.

Ostane samo še ena možnost. V Moskvi odlože odprto borbo za Stalinovo nasledstvo in se odločijo, da v svrhu povezave nesovjetskih komunističnih partij s centralo v Moskvi obnovijo nekdanjo Kominterno. Ali bi Tito imel možnost in voljo, da se pod tako noov okolnostjo povrne v skupni komunistični hlev? Izkušnja s Kominformo govori proti. Toda Kominforma ni bila druga Komintrena. In kaj, če bi Moskva, v namen okrepitve svetovnega komunizma, Titu ponudila vodilno vlogo v oživiljeni Kominterni? Moskovski komunizem je dokazal, da je zmožen vsakega taktičnega skoka. Toda, ali ima Tito toliko zaupanja v svojo osebno bodočnost, da bi si zopet upal v Moskvo pod kakršnimikoli okoliščinami? Ako bi taka ovira obstojala, bi se mogla obiti, če bi nova Kominterna bila v Beogradu, kar pa ni prav nič verjetno, ali pa, da bi Tito odločil, da za daljšo, preizkusno dobo drži v novi Kominterni v Moskvi svojega zastopnika.

Zdi se, da je varno zaključiti ta ugibanja s to-le zaključno pripombo: Ako bi se Tito znašel v oživiljeni Kominterni, potem njegove prelom z Moskvo, leta 1948, ni bil resničen, temveč igran. Ako pa Tito tudi po Stalinovi smrti ne najde poti nazaj k svetovni komunistični skupnosti, potem je dokončno odvisen od zapadne pomoči in nadaljnje zadrževanje s poboje narodom Jugoslavije bi potem bilo brez dvoma na vesti demokratičnega zapada. II-ot

STVARNI POJEM DRŽAVE

(Nadaljevanje s 1. str.)

države in je le zloraba imena država, če ga nosi, ker ustvarja le zmedo pojmov. Obe tvorbi lahko smatramo le kot več ali manj posrečeni zaključek avtonomistične borbe slovenske politike od 1848 dalje.

S tem, da smo si Slovenci po-

Srečne in zadovoljne velikonočne praznike želi vsem sodelavcem, naročnikom in prijateljem uredništva "Slovenske Države".

Strah pred našim gibanjem

Naš list je prinesel v decemberski številki 1952 izčrpen prevod članka vodilnega švicarskega lista "Neue Zuericher Zeitung" o našem gibanju pod naslovom "Opozicionalna gibanja v Sloveniji".

"Neue Zuericher Zeitung" sme prihajati tudi v Slovenijo, kakor v Jugoslavijo sploh. Kakšen odmev je ta članek vzbudil v slovenski javnosti, v Zagrebu in Beogradu, je spričo tega nepotrebno poudarjati. Slovenci v domovini so se iz njega prepričali, da je naše gibanje gibanje faktor, resno vpoštevan tudi v mednarodnem svetu. Ta dogodek je bil zanje ena največjih in najbolj bodrilnih stvari, kar so jih po vojni doživeli.

Da je učinek tega članka v Sloveniji in v Jugoslaviji, nič manj pa v zunanjem svetu, bil izreden, priča tudi zagrizeni bes, s katerim so se slovenski komunisti še tri mesece po njegovi objavi zaganjali v naše gibanje in v njegove glavne predstavnike. Ljubljanski in mariborski listi, Radio Ljubljana, Radio Maribor, Radio Koper, partijski prvaki in brezimni propagandisti, vse je bilo mobilizirano za boj proti veliki nevarnosti slovenske državne ideje. Titovski srd je bil še večji zaradi tega, ker se je prav tisti čas posrečilo spraviti v Slovenijo znatno število izvodov jubilejne številke "Slovenske države". Da je bila pri teh napadih posebne pozornosti deležna "Neue Zuericher Zeitung", ni treba poudarjati.

Očitno pa ta propagandna gonja ni rodila dosti učinka, zakaj sredi nje so se slovenski komunisti odločili za neposreden udarec po tistih krogih, pri katerih je naša stvar naletela na tako brezpogojen sprejem in katere je poprej tako naravnost napadel že Krajger. Spravili so se nad Slovensko akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki je neodvisno od nas gojila v znanstvenih krogih slovensko državno idejo.

A ne gonja, ne propaganda, ne obsodbe in noben drugi izraz onemoglega komunističnega strahu ne morejo ustaviti velike slovenske ideje, ki je na pohodu do poslednjega slovenskega srca, na pohodu v svetovno javnost in na pohodu tja, kjer se bo krojila nova bodočnost za ves svobodni in osvobojeni svet in tudi za slovenski narod. In ta resnica je najve-

stavili pravi ideal slovenske države in povedali, da hočemo biti sami svoji gospodarji na svoji zemlji, je prav, da tudi vemo kaj pomeni beseda država. Ta ideal si pa nismo izbrali iz razočaranosti nad preteklimi državnimi tvorbami v katere smo spadali, temveč zato, ker je to utemeljeno v naravnem pravu in končni zgodovinski zaključek narodnega preporoda in najvišji cilj vsakega naroda, pa naj bo velik ali majhen.

B-k

ličastnejše, najlepše voščilo vsem Slovencem za letošnje Vstajenje božje in za vstajenje svobodne Slovenije!

Peter Klepec

TITO GOST ANGLEŠKE VLADE V LONDONU

Protesna brzojavka SNZ.

V ponedeljek 16. marca je dopel v London jugoslovanski diktator Tito. Kakor znano, ga je povabila angleška vlada. Njegov obisk je bil predmet vsesplošnih protestov angleških katoličanov, katerim so se pridružili tudi pripadniki anglikanske cerkve.

Slovenska Narodna Zveza v Chicagu je ob tej priliki poslala ministrskemu predsedniku Winston Churchill-u naslednjo brzojavko:

"Mr. Winston Churchill
Downing Street 10,
London, England

Ob priliki obiska maršala Tita v Angliji Vas želimo opozoriti, da slovenski narod v Jugoslaviji nima demokratičnih svoboščin kakor jih nimajo ljudje v Sovjetski Zvezi.

Z ozirom na dejstvo, da narodi v Jugoslaviji ne morejo svobodno izražati svojih želja, prosimo Vaso Ekscelenco, da branite in zagovarjate njihovo naravno pravico do politične svobode in narodne samoodločbe."

"Krog se strne"

(Peti zvezek Churchill-ovih memoarov)

Dunajski tednik "Furche" z dne 17. januarja t. l. je prinesel izpod peresa Roland Hill-a (London) kratek pregled in oceno petega zvezka Churchillovih memoarov z druge svetovne vojne. Churchill opisuje v tej knjigi dobo od izkrcanja na Siciliji do invanzije v Normandije. Hill-ov članek je omembe vreden ne toliko zaradi ocene knjige kot zaradi komentarja. Kaže namreč, da prihaja čas svitanja in zgodovinskega objektivnega gledanja na strašne tragedije, ki so se odigrale med drugo svetovno vojno in neposredno po njej v vzhodni in južno-vzhodni Evropi.

V naslednjem podajam v prevodu važnejše odstavke Hill-ovega članka, ki se nanašajo na našo domovino.

Za vojaške operacije v Sredozemlju, ki naj bi predstavljale predigro in nikakor ne odločilni napad ali alternativo invazije Normandije, so se posebno zavzemali Angleži, med tem, ko so bili Amerikanci trdno odločeni z vso svojo silo udariti v Normandijo. V britanski politiki v Sredozemlju so Amerikanci gledali nekako poiskus Anglije uporabiti ameriške vojne sile za britanske politične težnje na Balkanu. Tako gledanje Amerikancev pa je bilo brez vsake podlage, kot moramo, na žalost, danes jasno ugotoviti. Res je, da je Churchill novembra 1943 v Teheranu predlagal, naj zavezniške sile nadaljujejo prodiranje preko gornje Italije skozi Ljubljano proti Dunaju, toda — kot pravi Churchill sam — je uvidel, "da nam (zap. zaveznikom, moja op.) Rusi iz političnih vzrokov ne bodo dovolili razsežnih operacij na Balkanu."

Med tem ko so Amerikanci videli v vsem vojskovanju boj med

(Nadaljevanje na 3. str.)

VERA POD TITOM

Katoliška vera in Cerkev sta Titovemu režimu doma danes morda najnevarnejši nasprotnik. Idejni nasprotnik sta mu po bistvu svojega nauka, ki odklanja marksistični materializem, to je, uradno ideologijo današnje rdeče Jugoslavije. Njuna politična nevarnost za beograjski komunistični režim pa je v dejstvu, da katoliška Cerkev oznanja in brani svobodo človeške osebnosti in svobodo posameznega naroda pred nasiljem totalitarizma in vsemogočne, vsiljene državne oblasti.

Katolicizem je vera ogromne večine Slovencev in Hrvatov. Oba ta naroda vsak dan bolj težita po osvoboditvi izpod jugoslovanskega rdečega jarma in po samostojni lastni državi. Katoliška duhovščina je zdaj — kakor vedno v zgodovini — po veliki večini nosilec in oznanjevalec pravih slovenskih in hrvatskih narodnih teženj. Nobena skrivnost ni več, da je danes vsa duhovščina v domovini, ki je ostala zvesta Bogu, Cerkvi in narodu, odločna in zavedna zgovornica ideje o samostojni slovenski državi.

Beograjski komunistični režim uporablja zadnje mesece vsa sredstva, da bi tega nevarnega nasprotnika uničil ali uklonil, kakor je to storil z drugimi verami, zlasti s srbskim pravoslavljem, ki je danes le poslušno orodje komunizma. Tito je konec lanskega leta pretrgal diplomatske zveze z Vatikanom. Partija je ojačila pritisk in preganjanje proti tistim, ki si upajo izpovedovati svoje katoliško prepričanje ter hoditi v cerkev. Po drugi strani je Tito poskušal, da bi s slovenskimi in hrvatskimi škofi — mimo Svete Stolice in proti njej — sklenil sporazum o razmerju med Cerkvijo in rdečim režimom. To mu je seveda spodletelo.

Mesec nato so v Beogradu objavili zakon o pravnem položaju verskih skupnosti. Ta zakon, zavrit v krinko o svobodi vesti, pomeni doslej najhujši uradni udarec proti katoliški Cerkvi. Najvažnejša njegova določila so:

Policijsko ministrstvo dovoljuje ali prepoveduje obstoj posameznih verskih skupnosti ali posameznih verskih redov. Državne oblasti lahko po mili volji omejujejo opravljanje verskih obredov in verski pouk. V šolah je prepovedan vsak verski pouk ali kakršno koli razglašanje verskih načel. Poučevanje verouka je dovoljeno samo v cerkvah. Prepovedano je poučevanje verouka v zasebnih stanovanjih. Za cerkvene procesije in obrede izven cerkve je potrebno posebno dovoljenje komunističnih oblasti. O zvočenju v verske namene odločajo krajevni ljudski odbori. Otroke je dovoljeno poučevati v verouku samo na zahtevo staršev in pa, če otrok sam v to privoli. (Zakaj ni v okviru "svobode vesti" tako privoljenje potrebno tudi za pouk marksizma in brezboštva? op. ur.) Otroke je dovoljeno krstiti samo na posebno zahtevo staršev, a če je otrok tako velik, da lahko sam pove svojo voljo, je potrebno tudi njegovo privoljenje. Verski pogreb je dovoljen samo na izrečno zahtevo pokojnika ali njegovih najbližjih sorodnikov. Člen 5. tega svojevrstnega zakona pa daje komunističnim oblastem možnost, da zatro vsako versko življenje, ker prepoveduje "kaznjivo zlorabo verskih opravkov, verskega pouka, verskega čtiva in verskih manifestacij za vpliv na politično prepričanje ali politično delo državljanov ali v kak drug političen namen." Če bo torej duhovnik v pridigi rekel, da materializem nasprotuje božjemu nauku, bo to "zloraba vere v politične namene", ter bodo cerkev in njega zaprli. Ker v zakonu ni besede o verskem tisku, bo prepovedano objavljati vsak verski list, izdajati nabožne knjige, molitvenike in podobno, čeprav novi zakon slovesno trdi, da uživajo državljani komunistične Jugoslavije popolno svobodo vesti in lahko svobodno izpovedujejo svoje versko prepričanje...

Taka je torej najnovejša verska svoboda pod Titom!

Tito-komunistična ofenziva

Znano je, odkar je komunistični diktator Tito zatrobil v svet zgodbo o domnevem prelomu s svojim gospodarjem, kateri ga je postavil na oblast, da skuša s vsemi sredstvi čimbolj utrditi svojo komunistično diktaturo nad nesrečnimi južnoslovanskimi narodi. Kot rimski bog Janus kaže tudi on dva obraza. Doma v državi ki jo tiransko vlada, je komunist, pravoveren, njegov komunizem edino pravilen; za zahodne demokracije pa je postal od tistega časa veliki demokratsko-socialistični reformator in "uboga žrtev sovjetskega imperializma".

Z ozirom na to, da ameriška vlada podpira (nam nerazumljivi razlogi) obubožano državo, ki jo je komunizem pripeljal na rob gospodarskega propada, podpirajo odnosedno sodelujejo s to "edino komunistično državo" v Evropi tudi vse druge države, ki so kakorkoli povezane z U. S. A., ideološko ali gospodarsko. Komunistični revolucionar Tito seveda vse to spretno in uspešno izrablja

z znanjem, ki si ga je pridobil na visoki šoli za komunistično revolucijo v Moskvi.

Tako komunistični diktator v miru nadaljuje s svojo grozno diktaturo, nemoteno in povspešno preganja katoliško Cerkev in njene predstavnike, sistematično vzgaja mladino v borbene komunistične revolucionarje, pri tem pa vedno znova laže v svet o svobodi v njegovi državi.

Ker je postavil svoja poslaništva skoro povsod v nekomunističnem svetu, izrablja uspešno ta poslaništva in konzulate, da legalno dela propagando za "Jugoslavijo" in njen komunistični režim.

Novembra preteklega leta je obiskal zvezno brazilsko državo Sao Paulo in istoimensko prestolico Titov poslanik v Rio de Janeiro, tov. Ivan Vejvoda, družbo mu je delal nek tov. Anton Kocjan.

Slovence po svetu bodo zanimali podrobnosti o tem propagandnem, vsekakor uspelem obisku.

Tov. Vejvoda je prirejal tiskovne konference, obiskal poslansko zbornico, rektorja univerze in razne druge znanstvene institute v mestu in notranjosti. Pri teh obiskih je razkladal zbranim brazilskim časnikašem:

"So še ljudje na svetu, ki ne razumejo globino in pomen tega konflikta (z SSSR op. dop.) in mislijo, da je to brez pomena za ostali svet. Jugoslavija je postala danes trdnjava v obrambi svobode, upirajoč se sovjetski agresiji... Ta primer kaže, da se je mogoče osvoboditi kolonijalnega suženjstva velerusov (!!). (Zanimivo je, da se stari partijec izogiba uporabljati besedo komunističen, katero ni uporabil v vseh neštetih razgovorih niti enkrat).

Nadalje je razkladal na časnikaški konferenci o "strahotah in o raznih bavljavah" radi katerih morajo "Jugoslavlani" trpeti. Radi titokomunističnega preloma se dogajajo take "strahote". N. pr. v Tirani bratske komunistične oblasti niso hotele dati zdravih ženi tov. poslanika. V Pragi pa, da sovjetska policija kuka skozi streho in opazuje hišo tito-komunističnega poslaništva, i. t. d.

Na kulturnem polju pa je zagotovil tov. poslanik pri Exelenci guvernerju g. Lucas Garzeu, da bo za 400 letnico Sao Paula "Jugoslavija" sodelovala in pokazala kulturne vrednote, ki so se tam rodile, odkar jo vlada tito-komunizem.

Toliko v vednost vsem protikomunističnim Slovincem v svetu. Brez dvoma ni ostalo vse brez uspeha. Komunizem si na legalni način dela propagando, kjer je sicer v mnogih demokratskih državah prepovedan. Najhujše pa je to: vse tiste strahote komunistične revolucije katere smo doživljali med svetovno vojno pod krinko "osvobodilne borbe" so zabrisane in svetovna javnost ne samo, da ni informirana, temveč vedno bolj sprejema mnenje in sodbo, ki jo titokomunistična propaganda širi v svet.

Spomnimo se tistih deset in deset tisočev Slovencev in Slovenk strahotno poklanih in pobitih, ki so jih komunistične tolpe likvidirale med komunistično revolucijo v zadnji vojni. Zakaj svet premalo ali nič ne ve o vseh teh masovnih pokoljih? Zakaj še danes protikomunistični Slovenci niso izdali dokumenta (naj se imenuje bela ali črna knjige), ki bi svetovni javnosti povedal resnico in opozoril na strahote, ki jih je izvršil titokomunizem, kateri se prav nič ne razlikuje od sovjetskega komunizma.

Vsi protikomunistični Slovenci bi se morali zbrati pri tem delu in z sodelovanjem vseh, ki morejo z besedo, s fotografijo ali z opisom podati dokazilni material, sestaviti dokument, preveden v vse svetovne jezike, biti na razpolago vsemu tisku, ki se bori za resnico in pravo demokracijo, da bo svet zvedel in spoznal kaj je titokomunizem, da ni nič manj strašen, kot sovjetski. So še ljudje, (sam komunistični poslanik priznava), ki ne verjamejo titokomunizmu in njegovemu propagandnemu pohodu v svet demokracij in človeških pravic.

Dolžni smo vsem tistim našim mrtvim mučencem, ki so dali svoja življenja v borbi proti komunizmu, da povemo resnico. Dolžni smo slovenskemu narodu

Iz zaslužnjene Slovenije

Z novo zvezno ustavo, ki je dosedanjo Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo dejansko spremenila v unitaristično in centralistično, velesrbsko pobarvano komunistično vojaško diktaturo, je Slovenija tudi na papirju izgubila značaj zvezne države. Njen parlament je zdaj samo še nekaj deželni zbor. Izgubila je tako imenovani prezidij in predsednika republike. Ljubljanska vlada se imenuje zdaj Izvršni svet, ki ima v glavnem pravice in dolžnosti banske uprave v bivši Jugoslaviji. Njegova naloga je skrbeti za izvajanje beograjskih zakonov. Ministrstva so odpravljena. Namesto njih so postavili državne tajnike za notranje zadeve, za pravosodje, za gospodarstvo ter za proračun in državno upravo. Za prosveto, znanost in kulturo, za ljudsko zdravstvo in socialno politiko bodo skrbeli posebni sveti. Državna tajništva in sveti bodo imeli značaj in pravice nekdanjih oddelkov na banski upravi v Ljubljani. Članov deželne vlade je 21 in so vsi partijci, razen Josipa Vidmarja, ki je bil doslej predsednik republike. Predsednik te vlade, Miha Marinko, ki je končal samo ljudsko šolo, je zadnja leta med ministrom opravljal tudi tečaj čez nižjo srednjo šolo... Nova ustava tako imenovane Ljudske republike Slovenije pa kljub tej likvidaciji zadnjih ostankov slovenske avtonomije v rdeči Jugoslaviji trdi, da je "Ljudska republika Slovenija socialistična demokratska država suverenega slovenskega naroda, ki se je prostovoljno združila z drugimi narodi v zvezno republiko Jugoslavijo... kjer vsa oblast pripada delovnemu ljudstvu..." katerega za to najnovejšo spremembo nihče niti vprašal ni...

Pomanjkanje šolskih prostorov je v Ljubljani in Sloveniji tolikšno, da je morala ljubljanska občina razpisati posojilo 300 milijonov dinarjev (okrog 3 milijone dolarjev) za zidavo novih šol. Komunistične oblasti niso v osmih letih po vojni postavile ne v Ljubljani, ne v Sloveniji niti enega novega šolskega poslopja. Na deželi, kjer so komunistični razbojniki med revolucijo požgali dve tretjini vseh šol, so si jih morali ljudje obnoviti s prisilnim delom. Posebno obupne so po pisanju ljubljanskih listov razmere glede tega na nekdanjem Primorskem.

Ugled Titove vojske, na katero nekateri zahodni propagandisti toliko dajo, je celo doma porazno majhen. Ni čuda: ljudskošolske učiteljice v Sloveniji, zlasti na Krasu, kjer je izredno veliko čet, morajo še zdaj imeti po službi večerne tečaje, na katerih učijo srbske komunistične častnike in podčastnike... brati in pisati.

Hudo "osvobodilno" breme pomenijo za Slovenijo tisoči partizanskih sirot iz Bosne, Srbije in

in zgodovini, ki nas bosta enkrat sodila, da mi protikomunistični Slovenci, ki smo si rešili življenja, nismo v svobodnem svetu izpregovorili resnice, nismo oprali časti mrtvim in sebi, nismo storili dolžnosti kot borci za svobodo, vero in človeško dostojanstvo.

Še ni prepozno, začnimo z delom vsi!

Makedonije, ki jih morajo imeti slovenske družine in ustanove v reji. Tako je na primer samo v črnomeljskem okraju, ki ga je revolucija silno prizadela, 466 partizanskih sirot, od katerih jih polovica ne uživa niti šolske vzgoje.

Zaradi tatvin in goljufij komunističnih nameščencev so samo podržavljene trgovine in gostilne v Ljubljani imele lani 65 milijonov dinarjev (250.000 dolarjev) škode. Po uradnem poročilu titovske policije pa je to le majhen del goljufij in tatvin, katere v Sloveniji uganjajo veliki in mali državni "upravitelji" na škodo slovenskega ljudstva in njegovih žu-

(Nadaljevanje na 4. str.)

KROG SE STRNE

(Nadaljevanje s 2. str.)

demokracijo in fašizmom, se je Churchill, reprezentativni Anglež, tak kot je, veliko manj, včasih seveda tudi premalo, brigal za ideologije. Iz tega podcenjevanja ideoloških strani so naravno nastala očitna protislovja. Toda zdi se, da se Churchill ni vprašal, zakaj je prav monarhijo v Grčiji podpirati proti komunizmu in na drugi strani z vsemi močmi pomagati komunistom, da zrušijo jugoslovansko monarhijo. Churchill govori o Titu in partizanih, kot o patriotih z eno samo željo, pregnati sovražnika iz dežele, tako nekako, kot so se španski gerilci borili proti Napoleonu. V resnici pa so bili komunisti, ki so spoznali in izrabili svojo priliko, da so se spravili na oblast. Mihajlovič in njegova vlada v eksilu so se skrbno čuvali nepotrebnega klanja, kakor se je Churchill sam skrbel, recimo, da izkrcanje v Normandiji ne bi bilo prezgodno in z enakimi cilji so bili prežeti francoski uporniki. Šlo se je za ohranitev vseh moči za oni dan, ko naj bi se izkrcala zavezniška armada. Titu se za to ni bilo treba brigati; njegove prve žrtve niso bili nemški vojaki, temveč politični tekmeči kot katoliški študentje iz Ljubljane (podčrtal jaz). Churchill je videl samo eno stvar: Tito ima v rokah velike dele Jugoslavije.

Na koncu Churchill pripoveduje zgodbo o možu, ki je rešil nekega dečka iz vode. Čez nekaj dni ga je obiskala otrokova mati in ga nagovorila: "Ali ste vi tisti mož, ki je mojega fanta potegnil iz vode? Rada bi namreč vedela, kje je njegova čepica?" — Veliko več kot čepica je pogrešanega po 1945.

Velik del angleškega naroda je že spoznal koliko je vredno Titovo prijateljstvo, svetovno časopisje ga začinja predstavljati v pravi luči, gospod Churchill pa ne more najti svoje duše, da bi kot mož vrnil jugoslovanskim narodom čast — za čepico ga nihče nebo vprašal!

Gorjo

Iskren Velikonočni pozdrav in čestitke vsam prijateljem slovenske državne ideje širom sveta!

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V AMERIKI

NOVICE IZ TRSTA

Izsiljeni odstop prof. Peterlina z vodstvenega mesta na tržaškem slovenskem radiu je vzbudil v slovenski, zlasti katoliški javnosti na Primorskem, silno začudenje in ogorčenje. Časopisna polemika, ki se je razvnela zaradi tega sramotnega dogodka, je razodela neverjetne razmere ki zadnje čase vladajo na Radiu Trst II. **Odstop je v bisivu posledica vztrajnega in vse močnejšega komunističnega vpliva na tej zavezniški radijski postaji.** Temu vplivu odpira vrata skupina ljudi, ki hočejo klerikalnega hudiča pobijati s komunističnim belcebubom. Program te radijske postaje, ki je bila še pred dvema letoma zaradi svoje izrazito protikomunistične smeri tako priljubljena med Slovenci tostran in onstran meje, postaja vse bolj enak programu Radia Ljubljane in Radia Koper. Na njem nastopa vedno več titovskih propagandističnih emisarjev iz Ljubljane: pevcev, godbenikov, predavateljev, zborov med katerimi so pogosto vodilni partijci. To preveč komunistično propagando, zavito v "kulturno" obliko, zavezniški pod vplivom omenjenih treh gospodov ne le trpe, marveč celo plačujejo. Radio Trst II. stalno dela propagando za vse titovske in celo kominformistične "kulturne" prireditve, tudi take, ki imajo izrazito revolucionarni, brezbožni in protiverski značaj. Ta radio je torej edina postaja v zahodnem svetu, ki neposredno pomaga komunizmu. Svojevoljna cenzura črta celo iz kulturnih oddaj vse, kar bi dišalo po obsodbi komunizma v Sloveniji. Vzglede: kipar France Gorše, ki živi v Clevelandu, je poslal za neko kulturno oddajo poročilo o svoji zadnji razstavi. V njem je bila omemba, da je zapustil domovino, ker je hotel ohraniti vsaj nekaj svobode in človeškega dostojanstva. To opombo mu je Ostanova cenzura črtala. Prav tako se je zgodilo, da so cenzurirali celo nedeljske pri-

Trstu je dovoljena tedenska verska konferenca na radiu le pod pogojem, da predavatelji ne bodo omenjali preganjanja vere in Cerkev u Jugoslaviji. Doseči radijski prenos za kako katoliško prireditev ali skupino, je skoraj nemogoče. To se je pokazalo zlasti ob lanskem obisku koroških pevcev v Trstu in ob letošnji božični prireditvi Slovenske prosvete. Vse te stvari, ki bi jih lahko naštevali še in še, ubijajo zanimanje za tržaški slovenski radio in vzbujajo nejevoljo nad zavezniški, ki take razmere trpe. Ker to delajo, ljudje brez vsake kulturne legitimacije in brez smisla za kulturno delo, pada pri uslužbencih in zunanjih sodelavcih volja za sodelovanje. Dobiček od vsega tega imajo pa tisti, ki jim bil Radio Trst II. že od vsega začetka trn v peti in so storili vse, da bi zadušili njegov glas — titovski in kominformistični komunisti!

Titovci likvidirajo slovenske kulturne ustanove v Trstu naprej. Literarno revijo "Razgledi" so ustavili. Od "Primorskega dnevnika" so odpustili 10 ljudi, od svojega Narodnega gledališča 13, pri Slovensko-hrvatski prosvetni zvezi so obdržali v službi le še tri ljudi, študijsko knjižnico so zaprli, v Ljudski knjižnici, ki posluje le še v omejenem obsegu, so odslovili vse nameščence razen enega, pri Glasbeni Matici so odpustili tri učitelje. List "Gospodarstvo" in njegov urednik sta dobila ukaz, da se morata vzdrževati sama. O zidanju Kulturnega doma, za katerega so s tako vne- mo zbirali tudi v USA, ni slišati niti besede več. Denar, nagoljufan za ta namen v Sloveniji, na Primorskem in v Ameriki, pa pojde za titovsko propagando v Burmi, Indiji in drugod. To je namreč "matični državi" dosti važnejše kakor pa ohranitev slovenstva v Trstu...

Ni Velike noči brez velikega petka!

Odmevi iz ljudstva

Z vašimi principi se popolnoma strinjam. Naša nova naročnica Mrs. Mary Mauer iz Rocky River, Ohio, nam piše: Prejela sem Vašo januarsko številko mesečnika Slovenska Država, katero sem prečitala vse skozi. Bodite uverjeni, da se popolnoma strinjam z Vašimi principi. Sicer sem v Ameriki rojena Slovenka, toda z dna mojega srca sočustvujem s težnjami slovenskega naroda, v deželi, kjer so se rodili moji dobri starši na katere sem zelo ponosna. Prilagam naročnino za leto 1953 in Vam želim obilo uspeha.

Nove naročnike nam je pridobil Mr. Michael Vercek iz Clevelanda, Ohio. Piše nam takole: Gospod urednik! Sporočam Vam, da sem za Vaš cenjeni list pridobil dva nova naročnika. Tukaj v Clevelandu je mnogo naročnikov Vašega lista; priporočam Vam, da bi dobili stalnega sodelavca, ki bi za Slov. Državo pisal kaj iz Clevelanda. Priporočam Vam g. Ivana Yontez-a. Ljudje radi berejo njegove dopise.

List se mu dopade. Novi naročnik Mr. Gršič Janez iz Watkins Glen, N. Y., pošilja letno naročnino in nam sporoča, da se mu Slovenska Država zelo dopade.

Pošilja za Tisk. sklad SD. John Kramar, Port Arthur, Canada je obnovil letno naročnino in primaknil še \$2.00 za Tisk. sklad za "utrditev lista", kakor sam pravi. Želi nam v novem letu mnogo sreče in uspehov pri širjenju naše ideje.

Čuti dolžnost pomagati pri delu za svobodno Slovenijo. Eno leto sem že naročnik Slovenske Države. Zelo se mi dopade. Zato želim ostati naročnik tudi v bodoče, da vam pomagam z malim prispevkom. Občutim dolžnost, da se vsi skupaj borimo in žrtvujemo za svobodo naše lepe Slovenije. — Prilagam \$5.00 za naročnino in za Tiskovni sklad. Mnogo pozdravov Vam pošilja in želi vsestranskih uspehov — Karel Fojs, Cleveland.

Dr. Štefan Falež odhaja v Venezuelo. Te dni je odpotoval v glavno mesto Venezuele Caracas, dr. Štefan Falež, ki je bil imenovan od Mednarodne katoliške emigracijske komisije, katera ima svoj sedež v Ženevi, Švica, za delegata te mednarodne kat. emigracijske ustanove. Njegov delokrog bo obsegal države: Venezuela, Kolumbija, Panama in Ekvador. Mnogo uspeha na tem odgovornem mestu!

Prispevajte za Kat. Dom v Gorici. Kat. Dom v gorici je trenutno najbolj važno narodno podjetje za katoliške Slovence! Darove sprejema tudi Uprava Slovenske Države, 2307 So. Wolcott Avenue, Chicago 8, Ill.

Za Kat. dom so darovali: Slovensko Društvo Triglav v Milwaukee, \$25.00; Ludvik Jelenec, Chicago, \$1.00; Frank Karner, Cicero, \$1.00.

Misel o naši kulturni enakopravnosti

Stvarni presojevalci o lastnostih Slovencev, zlasti pa še o slovenskem kulturnem življenju so o Slovencih morali pisati vedno pohvalno. Slovenska književnost je doživela brezprimeren razmah v drugi polovici preteklega stoletja in nas povzdignila na stopnjo ostalih narodov zapadne Evrope.

Nekateri so to dejstvo ugotovili z bolestjo, drugi z brezbriznostjo; nekateri tega niti priznati niso hoteli, bodisi, da jim je to narekovala zavist ali pa ošabnost. Toda sodba te vrste je ostala osam-

Iz zaslužnjene Slovenije

(Nadaljevanje s 3. str.)

ljev.

Kominformistično propagando za Slovenijo vodijo iz Budimpešte bivši Titov diplomat Boris Verstovšek in njegova žena Radmila, bivši novinar pri Tanjugu na Dunaju, Franček Majcen, bivši podpolkovnik Titove vojske, Alberti Svetina, študenta Vlado Peteršič in Mirko Čuš ter Franc Berkez.

Zanimanje za komunizem in njegovo politiko je povsod po Sloveniji, celo med delavstvom, porazno padlo. Nov dokaz za to so tako imenovani zbori volivcev, ki jih partija sklicuje zadnje čase. Tako je v Ljubljani v okrožju "Litostroj", v katerem je zbran cvet rdečega delavstva in kjer šteje Osvobodilna Fronta 1500 članov, prišlo na tak shod 23 ljudi.

"Slovenska izseljenska matica", ki jo vodi stari rdečkar in denunciant Tone Seliškar, pripravlja v Združenih državah veliko propagandno akcijo za obisk Titovine poleti. Kdor se hoče dati oropati po srbskih carinikih in financarjih na meji, kakor se je zgodilo lani mnogim slovenskim Amerikancem, kar pogum!

Pionirska železnica ob Večni poti v Ljubljani, s katero so hoteli prva leta po vojni zavajati mladino v komunizem, je zdaj na javni dražbi, ker ni med otroki zanjo več nobenega zanimanja. Z izkupičkom zanjo mislijo urediti ljubljanski živalski vrt.

Značilen dokaz za širjenje naše misli v Sloveniji so bile med drugim priprave za lanske jesenske občinske in upravne volitve. Pri teh je po poročilih komunističnega tiska celo v manjših podeželskih krajih prišlo do ostrih sporov zaradi določanja kandidatov. Ljudstvo je marsikje, zlasti na Dolenjskem in Štajerskem, odkrito kanididiralo ljudi, ki so Slovenci v smislu našega gibanja. Partija in Ljudska fronta pa sta vsiljevali rdeče "Jugoslovane". Ker takih med domačini pogosto sploh niso mogli dobiti, so morali celo na deželi postavljati za občinske odbornike in okrajne poslanca — srbske ter arnavtske oficirje in podoficirje!

Celo grof Sforza, večkratni italijanski zunanji minister in duhovni oče rapalske pogodbe, ki ga že zaradi tega nikakor ne moremo prištevati med prijatelje Slovencev — poudarjal je ob vsaki priliki svoje prijateljstvo do Srbov in še posebno do največjih srbskih centralističnih politikov kot Pašića in drugih — ni mogel zapisati drugače, kot da so "Slovenci eden najbolj pozitivnih narodov v Evropi". Pisal je o marljivosti Slovencev in pa o slovenski kulturi ter njeni razširjenosti med ljudstvom.

Slovenski kulturni boj je bil težak v onem času, ko je Avstrija svojevolično gospodovala nad našimi pokrajinami. Slovenske šole, ki nam jih je prinesla Ilirska provinca, so bile s ponovno avstrijsko zasedbo takoj zopet ukinjene; o visoki šoli ali univerzi sploh ni govora, niti ne po letu 1848.

Danes se nam pa zdi skoraj nerazumljivo, da je v tistih prilikah mogla iziti vojna napoved nemškemu gospodarju v Jurčičevi in Levstikovi izdaji "Tugomerja"; toliko bolj, ko se spominjamo časov po "osvobojevanju" in časov "naše politične in kulturne svobode" v predvojni Jugoslaviji, ki smo jo vse od ljudske šole dalje morali imenovati "narodno državo". Zakaj? Takrat nam namreč ni bilo dovoljeno vselej imeti niti Cankarjevih spisov v knjigah, ki so morale priti v roke vsakemu slovenskemu otroku, kot so to šolske čitanke in berila.

Slovenci, ki so v gimnazijah študirali narodno zgodovino, so se zgražali ob potvarjanju dejstev, ki so služila v podporo prepričanju, da so Slovenci isti narod kot Slovani iz juga in da verske razlike med njimi ne obstoje. Popović je zapisal v "Zgodovini Jugoslovanov", da sta sveta brata Ciril in Metod razširjala med Slovani prgloslavno vero. Brez dvoma ni potreben nobeden komentar.

Letnica ustanovitve Jugoslavije je kljub vsemu važnega pomena v našem kulturnem življenju: Z ustanovitvijo Jugoslavije so bili kronani dolgoletni napor Slovencev za ustanovitev slovenske univerze, četudi ni bila popolna; toda bila je vse do ustanovitve Slovenske Akademije Znanosti in Umetnosti naša najvišja kulturna ustanova.

Izredno zanimiva pa je politika nekdanje Jugoslavije do slovenske univerze. Znano je, da so nas gospodarji iz časa izmed obeh vojn — in danes se dogaja isto, včasih celo v povečani obliki — oropali za skoraj ¼ denarja, ki so ga slovenski davkoplačevalci morali plačati v državne blagajne, vse pod geslom gospodarskega izenačenja vseh predelov države. Da je bilo to za nas krivično je vsakomur jasno. Jasno je tudi, da je prav to dejstvo odločilni moment tistih "separatističnih teženj", proti katerim se mora B. Kraigher zaganjati v rdečem parlamentu Slovenije in na shodih KPS. Tudi danes velja geslo "izenačenja posameznih republik v Titovi Jugoslaviji".

Če bi hoteli prenesti "politiko izenačenja" na univerzitetne razmere, seveda samo kar se tiče o-

(Nadaljevanje na 5. str.)

For a Future Save With

ST. Paul Federal Savings & Loan Association Of Chicago

2116 WEST CERMAK ROAD
CHICAGO 8, ILLINOIS

Resources over \$22,500,000.00

Current Divident Rate 3% per annum

Future Home of St. Paul Federal
Mid-Year 1953.

6720 WEST NORTH AVENUE

FRANK P. KOSMACH, President

MEDEN APPLIANCES

Television Sales and Service
Refrigerators — Washing Machines

1804 W. CERMAK RD., CHICAGO 8, ILL.

PISMO IZ CLEVELANDA

Novi gl. urednik Prosvete **Frank Zaitz**, ki je nekoč kot urednik preminulega Proletarca in voditelj slovenskega socialističnega gibanja v Ameriki krepko in razborito zavračal komunizem zdaj očitno smatra, da ni noben zločin biti komunist (kakor je n. pr. njegov pomožni urednik Jurij Vitkovič oz. George Witkovich, urednik nekdanjega komunističnega glasila Napreja, s katerim je bila Prosveta svoj čas pod urednikom Ivanom Molkom v srditih bojih). Sodeč po njegovem uvodniku od 4. februarja spada komunistično rovarjenje proti državni oblasti in demokratičnim ustanovam vobče med neškodljive športe, ki so potrebni za boljšo prebavo. Med vrsticami tudi beremo, da je tovariš France ogorčen, ker Amerika ne dovoli komunističnim saboterjem in zarotnikom toliko prostosti pri izpodkopavanju demokratičnih temeljev kakor n. pr. Francija in Italija, ki imata komunistov kot listja in trave. Razume se, da mu pri tem ne pride na misel, da bi moral če bi hotel biti logičen, protestirati tudi proti zatiranju "belogardizma" (t. j. vsakega nekomunističnega gibanja) v Titovini. Ampak pri Prosveti je zadnja leta v veljavi — pasja logika. Vse kaže, da bo ostala v velikih čisljih tudi pod novim urednikom. Nu, jaz kaj drugega nisem pričakoval. Razočaran pa bo kolega Tone Šabec, ki je pred meseci v Ameriški Domovini izrazil upanje, da bo Prosveta pod novim urednikom krenila iz blatnih markslenističnih kolovozov na demokratično pot. Preveč optimizma povzroča "mačka", zlasti, kadar se tiče naših vrlo naprednih naprednjakov, kakor jih je svoj čas imenoval moj stari znanec župnik Jurij Trunk (ki pa je na stara leta sam zbežljal z njimi po markslenističnih strniščih)!

Znani ameriški časnikar **George E. Sokolsky**, čigar starši so se priselili v Ameriko iz carske Rusije, je minuli mesec objavil članek v obrambo znanega McCarranovega priseljeniškega zakona (s katerim v celoti tudi jaz ne soglašam, ker dela krivico tudi poštenim, demokratičnim, ameriške zakonice in demokratične tradicije spoštuječim priseljencem in naturaliziranim državljanom), v katerem pravi med drugim:

"Priseljevanje v Združene države ni pravica, temveč privilegij... Nikdo na svetu ni upravičen priti v Združene države; vsakdo pa sme svobodno upati, da ga bo ameriško ljudstvo sprejelo medse in da se bo v njegovi deželi tako obnašal, da bodo Amerikanci hoteli, da ostane med njimi, tako, da bodo mogli tudi njegovi otroci uživati blagoslov ameriškega državljanstva."

Kot eden izmed mnogih milijonov priseljencev od vseh vetrov, ki smo deležni tega velikega blagoslova, dodam samo — klicaj!

Skupina 161 ameriških protestantskih duhovnikov je podpisala prošnjo za pomilostitev 11 ameriških komunističnih voditeljev, ki so bili lani po 9-mesečni razpravi obsojeni na nekaj let ričeta (v območju rdečega sija kremelj-ske zvezde bi bili v tem času že strohnili). Prošnja, ki je klasičen primer politične nezrelosti in či-

sto navadne zabitosti trdi, da se niso obsojenci v ničemer pregrešili proti ameriški ustavi in tradicijam, temveč so se zgolj "v soglasju s svojo vestjo trudili za izboljšanje delavskih razmer". Prošnja se je kajpak skuhalo v komunistični propagandni kuhinji, kjer so mojstri v varjenju takšnih intelektualnih prežgank in godlje. Komunisti zelo radi ribarijo med našo protestantsko duhovščino, ker vedo, da mrgoli vsakovrstnih kalinov in koristnih bedakov. Katoliški duhovščini se ne približujejo s svojimi limanicami! Vedo namreč, da bi ne bilo uspeha, ker je katoliška duhovščina bolj temeljito poučena o pravi naravi, ciljih, taktiki in sleparijah komunizma kakor so protestantovski kalini.

Tistim rojakom, ki bi radi brali Vladimira Dedijera življenjepis hostarskega maršala "Tito", ki je izšla v založbi newyorške tvrdke Simon & Schuster svetujem, da nekoliko počakajo z nakupom. Knjiga se zdaj prodaja po pet dolarjev, toda jaz stavi mernik orehov, da jo boste lahko dobili prihodnje leto za dolar ali še manj. Ameriški založniki namreč ne drže dolgo v zalogi knjig, ki ne gredo izpod rok, temveč se jih skušajo znebiti za vsako ceno. Jaz imam polne police knjig, ki so se prvotno prodajale po \$2 do \$5, ki pa sem jih dobil po 25 do največ 98 centov. Med njimi je tudi Armstrongova o Titu in Titovini "David and Goliath", ki je lani stala \$3.50, jaz pa sem jo dobil za 97c. Povpraševanje za knjige o Jugoslaviji in hostarskem maršalu je v Ameriki silno padlo. Tudi Amerikanec se kmalu navešča ene in iste muzike.

Ivan Jontex

MISEL O NAŠI KULTURNI.

(Nadaljevanje s 4. str.)

preme in njene materialne plati, je treba ugotoviti nekatera dejstva. Ljubljanska univerza je bila ob ustanovitvi l. 1918. v omejenem oziru gotovo za beograjsko; kljub temu pa je dobivala beograjska univerza letno 6,381.000 din., medtem ko ljubljanska samo 1,021.000 dinarjev državne podpore. Tako je po ugotovitvi revije "Voix europeennes" dobila beograjska univerza do leta 1936. 60 milj. dinarjev, ljubljanska pa samo 10.

Ljudska republika Slovenija je v tem pogledu morda za spoznanje na boljšem, toda tudi danes se dogaja, da se Zborniki in Albeni o Slov. Koroški in Julijski Krajini tiskajo v srbsčini in v cirilici poleg svetovnih jezikov, slovenščino pa državne založbe kratko malo izpuste.

Ob teh razmišljanjih se ponovno vsiljuje vprašanje ali je Jugoslavija zares narodna država, če v njej niti kulturna svoboda in samostojnost nista zagotovljeni; ali je Jugoslavija zares narodna država, če je v njej geslo izenačenja vseh "pokrajin" le preteza, ki navidežno opravičuje Balkan, da se bogati s pridobitvami slovenskih žuljev. Odgovor je lahek in čisto jasen: samo slovenska država je naša narodna država.

c. m.

To in ono

Neuspeh Ciril-Metodarev na Koroškem. Pred državnimi volitvami v Avstriji, so Titovci poslali na Koroško pevski zbor 22 duhovnikov, pripadnikov od države diktirane duhovniške organizacije pod imenom Ciril-Metodijsko društvo duhovnikov, katero od škofov ni priznalo. Ta pevski zbor "fovš apostolov" je prispel na Koroško z namenom podpreti volilno propagando Titovske stranke na Koroškem. — Krški škof dr. Koestner je tem duhovnikom prepovedal v svoji škofiji maševati in deliti zakramente. — Pevska turneja, ki bi naj okrepila titoizem na Koroškem, je doživela fiasko. Že po treh dneh so odpotovali nazaj v Titovino.

Slovenskega pevskega okteta ne bo v Ameriko. Že nekaj mesecev je slovenski progresivni tisk napovedoval obisk sloven. pevcev v Ameriki, ki bi naj peli po vseh slovenskih naselbinah. SANS je prevzel organizacijo prireditelj. Da bi ne izgledalo preveč rdeče, so prenesli svojo firmo pod nekoliko bolj "nevtrarno" barvo. Progresivcev ni bilo sram beračiti za podporo celo katoliške organizacije. Za slučaj deficita so zbirali podpise med svojimi pripadniki za kritje eventualnega primanjkljaja. Jasno je bilo kot beli dan, da je bil glavni namen prihoda tega okteta propaganda za Titoizem med Slovenci v Ameriki. — **Pevcev ne bo,** tako je javila "Prosveta". Kot vzrok navajajo, da pevci niso dobili vizuma. Vsekakor so pri "Prosveti" in SANS-u slabi organizatorji, ker so delali reklamo za nekaj, kar je še viselo v zraku. Eni trdijo, da jih je oplasil neuspeh Cirilmetodarev na Koroškem.

Raje v ječo kot v raj. Ko so sodili 13 komunističnih voditeljev v ZDA, so jim dali na izbiro ječo in izselitev v "rdeči raj", čigar označevalci so bili. Čeprav nudi SSSR v čl. 129 svoje ustave "pravico pribežališča državljanom tujih držav, ki trpe preganjanje zaradi obrambe koristi delovnega ljudstva", so si obtoženci raje izbrali zapor kot pa življenje v "raju". Vsekakor je to posredni dokaz, da so morali biti precej dobro poučeni o "svobodi" v rdečem raju, da so se raje odločili za izgubo osebne svobode v "gnili kapitalistični družbi".

Brezglavi časnikarji. Ko je postalo znano, da bodo Jugoslavija, Grčija in Turčija podpisale medsebojno zvezo za primer napada, je torontski dnevnik Daily Star prinesel na prvi strani poročilo, da so se te tri države sklenile zvezo proti komunizmu, New York

Gomilarjeva trgovina z mesom in živili

se toplo priporoča Slovencem v Chicagu.

Pri Gomilarju lahko dobite kranjske klobase, suhe šunke, prekajene svinjske želodce itd.

Obiščite Gomilarjevo trgovino!

1801 W. Cermak Road, Chicago, Ill.

Times pa je v nedeljski izdaji (8. februarja) prinesel, zemljevid kjer označuje Jugoslavijo kot nekomunistični predel (stran 6 E). Kaj bo k temu izjavil Tito, ki hoče biti najpravovernejši komunist?

Nova Balkanska zveza. 28. februarja so podpisale Jugoslavija, Grčija in Turčija obrambno pogodbo pred sovjetskim imperikalizmom. Pogodba sama je zelo ohlapna ter predvideva možnost pristopa drugih držav. Nekateri upajo, da bo nova Balkanska zveza opogumila še kako državo iz sovjetskega bloka, da se po Titovem zgledu iztrga iz sovjetskih klešč. Tej splošni pogodbi bodo sledile podrobnejše vojaške in trgovinske pogodbe. Jugoslavija je že istočasno podpisala trgovinsko pogodbo s Turčijo in upa, da bo na ta način dobila ugodno tržišče za svojo povečano industrijsko proizvodnjo. Vojaško stanje med Balkansko zvezo in obrobni sovjetskimi sateliti kaže naslednjo sliko: Turčija 400.000 mož, Jugoslavija 300.000, Grčija 165.000, skupno 865.000. Sateliti: Češka in Slovaška 150.000, Madžarska 230.000, Rumunija 480.000, Bolgarija 210.000, Albanija 52.000, skupno 1.122.000 mož.

Evropska skupnost za železo in premog. Novi enotni evropski trg za železo in premog, kaže naslednjo gospodarsko podobo:

	železo	premog
		v milijonih ton
Benelux	8.7	42.90
Francija s Posar.	13.3	70.8
Zap. Nemčija	15.9	123.1
Italija	3.5	1.1
Sovjetski blok	20%	24%
ZDA	45%	31%
Evrop. Skupnost	18%	15%
Ostali	17%	30%

Povprečni rudar potrebuje za proizvodnjo 1 tone premoga na Nizozemskem 4 ure 37 minut, v Franciji 6 ur 7 minut, v Zapadni Nemčiji 5 ur 31 minut, v Belgiji 7 ur 35 minut. Ta razlika v storilnosti, ki je deloma povzročena po različnem stanju tehničnih pripomočkov, predstavlja precejšnjo težavo pri določenju enotne cene.

Pravice Skupnosti so: določati cene in mezde, v primeru potrebe omejevati in racionirati proizvodnjo, nadzirati uvoz in izvoz izven področja Skupnosti, nadzirati investicije, najemati posojila za investicije ter podpirati druge industrije, ki naj bi prevzele brezposelne delavce, ki bi utegnili izgubiti delo zaradi odprave carinskih mej v okviru Skupnosti.

Udeležba delavcev na dobičku podjetja. Kanadski konservativni poslanec H. O. White je izjavil 27. februarja t. l. v kanadski zbornici "Udeležba (delavcev) na dobičku pomeni izvedbo demokracije v naših industrijskih odnosih... V industrijah, ki so uvedle udeležbo delavcev na dobičku, se je pokazalo, da je bilo manj menjavanja oseb, da se je proizvodnja povečala, da more podjetje proizvajati svoje izdelke z nižjimi stroški, da ima več delavcev lastne hiše in da je doba delavčeve zaposlitve v eni tovarni daljša... Udeležba na dobičku zagotavlja pobudo, ki jo je dolgo užival podjetnik in jo daje delavcu, ki dejansko proizvaja dobrine za prodajo."

Volitve v Avstriji. Pri volitvah dne 22. februarja je prvič nastopila Slovenska Krščanska demo-

kratska stranka. Nosilec liste je bil dr. Joško Tischler. Nova stranka, katera združuje narodno zavešne katoliške Koroške Slovence, je dobila 3.880 glasov. Pripadniki titovske Domovinske Fronte, so glasovali za nemško socialistično stranko. Tako jim je ukazal glavni odbor komunistične DF. S tem so razcepili toliko potrebno enotnost koroških Slovencev in so krivi, da koroški Slovenci nimajo zastopnika niti v celovškem deželnem zboru, kaj šele na Dunaju.

Slovenska župnija v Torontu. V Torontu je pričela poslovati slovenska župnija. Slovenski župnijski urad že vodi lastne matične knjige. Uradni naziv nove fare je: "Slovenska župnija Marije Pomagaj". — V Torontu so pričeli tudi z slovensko šolo, katero obiskuje 25 slovenskih otrok.

PISMO IZ CHILE

V Združene Države severne Amerike je odpotoval slovenski duhovnik **Tomazin Ludovik**.

Gostovanje jugoslovanske nogometne reprezentance. V drugi polovici februarja je gostoval v Chile športni klub HAJDUK iz Splita. Na prvem športnem nastopu v Santiagu se je odigral dogodek, ki je povzročil smeh, pa tudi jezo. Ob pričetku tekme bi naj godba zaigrala državno himno obeh držav. Športniki so stali mirno, ko je dal kapelnik zrakoplovsko godbe znak za odigranje himne. Vse je bilo presenečeno, ko so se pričeli razlegati glasovi bivše monarhistične himne: "Bože pravde"... Igralci so postali razburjeni in tekli k kapelniku in mu dokazovali, da to ni himna sedanjih Titove Jugoslavije. Stari jugoslovanski naseljenci v Santiagu, ki so bili navzoči, so se kregali nad to predrznostjo, drugi pa zopet škodoželjno se smejali. — Nogometaši so bili v odlični formi, premagali so chilensko državno reprezentanco z 1:0. Odigrali so več iger z drugimi chilenskimi moštvami. Igralci so bili pod stalno kontrolo, ni jim bilo dovoljeno preveč govoriti z ljudmi. „F. P.“

Doprinesimo svoj častni delež k pravi vzgoji slovenske mladine: podprimo katoliški slovenski dijaški dom v Združenih državah!

Prispevke pošiljajte na naslov:

DIJAŠKI SKLAD

The North American Bank
6131 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

Ne samo kar veleva mu stan, kar more to mož je storiti dolžan. — S. Gregorčič.

Vsakdo, ki prejema Slovensko Državo, naj jo prebere in jo da brati tudi drugim. Agitirajte za naš list ob vsaki priliki. Slovenska Država je edini list, ki zagovarja slovenske narodne težnje.

Si že podpisal Slovensko Izjavo? Če ne, piši po tiskovine na upravo Slov. Države!

Poravnaj naročnino še pred Velikonočjo, to je prošnja upravnika Slovenske države! To bo najlepše darilo Slovenski Državi za Velikonoči!

POŠLJITE BREZ SKRBI! MI PLAČAMO PREVOZ, CARINO IN POŠTNO TAKSO.

POZOR! Ko pošljate darove, sporočite svojcem, da ste Vi v naprej plačali prevoz in carino. Ako od Vaših zahtevate plačilo carine ali prevoza, naj zahtevajo potrdilo za plačilo. Mi jamčimo povračilo denarja, katerega Vaši plačajo na račun carine ali prevoza.

DVAKRAT DNEVNO pošiljamo po zračni pošti (Air Mail) Vaša naročila, v T R S T,

kjer je naše veliko skladišče prvovrstnega, svežega AMERIŠKEGA in KANADSKEGA blaga.

Pošiljajte darove Vašim dragim v domovini preko naše NAJVEČJE in NAJSIGURNEJŠE AGENCIJE. Pri nas dobite NAJNIZE CENE in NAJBOLJŠE BLAGO.

- Paketi se izročajo prejemnikom v Stari Domovini v teku 15 do 30 DNI.
- Jamčimo vsako pošiljko za delno ali celotno izgubo!

Najfin. bela kanadska '000' moka | **Fina koruzna moka**
100 lbs. do zadnje postaje .. \$11.45 | **100 lbs. do zadnje postaje .. \$11.45**

Dodajte za vsako vrečo moke poštno takso 200 Din. ali 67 centov.

50 lbs. najfinejše BELE MOKE.....\$6.75 | 50 lbs. KORUZNE MOKE\$6.50

PROSIMO, UPOŠTEVAJTE! Pri vseh paketih je vračunan in plačan prevoz, carina in poštna taksa!

Paket šte. 1.....\$33.75

20 lbs. Riža — Rice
 20 lbs. Sladkorja — Sugar
 10 lbs. Masti — Lard
 6 lbs. Kave — Coffee
 15 lbs. Spagetrov — Spaghetti
 10 lbs. mila (Laundry)
 10 lbs. fižola — Beans
 10 lbs. bele moke — Flour

Paket šte. 17.....\$10.50

10 lbs. Sladkorja—Sugar
 10 lbs. Riža — Rice
 10 lbs. Spageta
 10 lbs. Bele moke—Flour

Paket šte. 3.....\$32.15

30 lbs. Riža — Rice
 20 lbs. Sladkorja — Sugar
 6 lbs. Kave — Coffee
 10 lbs. Masti — Lard
 10 lbs. bele moke — Flour
 10 lbs. Ječmena — Barley
 5 lbs. mila — Laundry

Paket šte. 4.....\$15.95

10 lbs. Masti — Lard
 10 lbs. Sladkorja — Sugar
 5 lbs. Spageti — Spaghetti
 5 lbs. Kave — Coffee
 5 lbs. Ječmena — Barley
 5 lbs. Mila (Laundry)

Paket šte. 5.....\$21.75

5 lbs. Kave — Coffee
 10 lbs. Sladkorja — Sugar
 5 lbs. Spagetrov — Spaghetti
 5 lbs. Riža — Rice
 10 lbs. Masti — Lard
 10 lbs. Mila (Laundry)
 10 lbs. bele moke — Flour

Odpremljamo vsakovrstne pakete po naročilu. Odpremljamo Vaše lastne pakete. Pišite!

Paket šte. 6.....\$14.75

10 lbs. Riža — Rice
 6 lbs. Kave — Coffee
 10 lbs. Sladkorja — Sugar
 10 lbs. Spagetrov — Spaghetti

Paket šte. 7.....\$27.75

20 lbs. Riža — Rice
 10 lbs. Sladkorja — Sugar
 6 lbs. Kave — Coffee
 10 lbs. Spagetrov — Spaghetti
 5 lbs. Masti — Lard
 5 lbs. Griza — Farina
 5 lbs. Ječmena — Barley
 1 lb. Cokolade — Chocolate
 2 lbs. Cocoa
 ¼ lb. Popra
 ½ lb. Čaja — Tea

Paket šte. 22.....\$16.90

25 lbs. bele moke — Flour
 10 lbs. Sladkorja — Sugar
 6 lbs. Kave — Coffee
 10 lbs. Riža — Rice

Paket šte. 9.....\$9.25

2 lbs. Kave — Coffee
 2 lbs. Sladkorja — Sugar
 2 lbs. Riža — Rice
 1 lb. Olja — Oil
 2 lbs. Griza — Farina
 400 gr. Marmelade

Paket šte. 11.....\$12.25

5 lbs. Kave — Coffee
 5 lbs. Masti — Lard
 5 lbs. Sladkorja — Sugar
 5 lbs. Ječmena — Barley
 5 lbs. Griza — Farina

Paket šte. 24.....\$14.00

25 lbs. Sladkorja — Sugar
 25 lbs. bele moke — Flour
 10 lbs. Riža — Rice

Naši "SPECIALNI" Paketi

V močnih dvojnih vrečah ali lesenih zabojih. Najboljše pakovanje. Cene vračunane do zadnje postaje prejemnika.

20 lbs. Riže — Rice\$ 8.35
 20 lbs. Graha — Beans.....\$ 6.25
 40 lbs. Graha — Beans.....\$12.95
 100 lbs. Graha — Beans.....\$24.95
 20 lbs. Spagetrov\$ 6.95
 40 lbs. Spagetrov\$13.50
 100 lbs. Spagetrov\$24.95
 20 lbs. Sladkorja - Sugar \$ 6.25
 50 lbs. Sladkorja - Sugar \$14.25
 100 lbs. Sladkorja - Sugar \$22.70
 25 lbs. Grisa - Farina.....\$ 7.75
 37 lbs. svinj. masti-Lard \$12.50
 25 lbs. Ječmena - Barley \$ 7.50
 10 lbs. Bakalara —
 Stock Fish\$ 7.40
 25 lbs. Leče — Lentil\$ 8.45
 10 lbs. mila za pranje
 (Laundry Soap)\$ 5.40
 6 lbs Kave (Santos)\$ 6.70
 Olje olivno, 5 litrov\$ 9.75
 Meso v konzervi, 5 lbs.....\$ 4.45
 Šunke v kantah, 11 lbs.....\$16.25
 Mleko v prahu, 10 lbs.\$10.25
 Kokošja juha — Lipton,
 24 pkg.\$ 5.75
 Salama "Gavrilo", lb.....\$ 1.50
 Slanina, sušena panceta lb. \$1.00
 Cikorijs (Frank), 5 lbs.....\$ 4.50
 Čokolada, 4 lbs.\$ 5.25
 Cocoa, 4 lbs.\$ 5.00
 Tomato Paste, 10 lbs.\$ 6.50

Storilnost delavstva in mezde

Koliko se je v zadnjih 100 letih izboljšal položaj delavcev v družbi, zelo nazorno dokazuje delavsko utemeljevanje zahteve po povečanju mezd. Med tem ko govori nemški socialist F. Lassalle (1825-64) še o železnem mezdnom zakonu, po katerem delavske mezde ne presegajo višine, ki je nujno potrebna za ohranitev golega delavčevega življenja (za kar je bilo v takratni dobi možno najti dovolj primerov) in je zato treba mezdno razmerje sploh odpraviti, so pozneje utemeljevali delavci zahtevo po zvišanju mezd predvsem z delavčevimi potrebami, ki so pa vključevale vedno več potreb preko zgolj biološkega obstoja (življenski standard). Še danes so mnogokje uzakonjene t.zv. najnižje mezde (minimalne mezde), ki jih mora podjetnik plačevati. Toda danes je večina dejanskih mezd že precej višja kot so te uzakonjene mezde. Delavskim organizacijam se po navadi za te mezde ni treba več boriti, ker so delodajalci sami pripravljeni plačevati višje mezde. Zato so prenesle utemeljevanje po višjih mezdah s področja zagotovitve človeka dostojnega življenja delavca na področje gospodarstva samega.

Višje mezde so nujno potrebne za uspešni potek gospodarstva

Glavne poteze tega dokazovanja so: Nakupi potrošnikov predstavljajo glavni del narodnega gospodarstva. Delavci kupujejo pretežni del potrošnih dobrin (za ZDA navajajo 60%) Kupna moč delavcev pa zaostaja za njihovo storilnostjo. Treba je torej povečati mezde, da bodo delavci kot glavni del potrošnikov mogli kupiti povečano proizvodnjo ter tako preprečiti zastoj gospodarstva zaradi prevelikega nakupičenja dobrin ter s tem povzročeno brezposelnost. Gospodarski strokovnjaki močnih delavskih zvez so te trditve podprli tudi s statističnimi podatki.

Da to utemeljevanje ni brez podlage, dokazuje dejstvo, da je sedanji vojni minister ZDA Wilson proti volji mnogih gospodarstvenikov pri lastnem gospodarskem kolosu — General Motor — in izven njega predlagal, da se delavske mezde zvečajo vsako leto za določeno vsoto kot delavčev delež na povečani storilnosti. Ta določba je postala sestavni del delovnih pogodb ne samo za tovarne podjetij General Motorja (ki zaposluje samo v ZDA 1 milijon delavcev), marveč — kljub velikemu odporu — tudi drugih velikih podjetij ZDA in Canade (n. pr. General Electric, ki zaposluje v ZDA okrog 200.000 delavcev).

Kritiki (podjetniki) Wilsonovega obrazca so skušali dokazati, da pomeni stalno višanje delavskih mezd nujno pot do inflacije, ki bo povzročila zlom gospodarstva. To pa bi se primerilo samo, če bi se delavske mezde večale v večji meri kot pa storilnost. Te nevarnosti pa v sedanjem gospodarskem sestavu gotovo ni, ker imajo vodilno vlogo še vedno predstavniki kapitala, čeprav so najbolj krute oblike zgodnjega kapitalizma onemogočene.

Letne mezde in soudeležba na dobičku podjetja

Med tem ko se delavske organizacije v glavne še bore za povečanje mezd (ponekod še za

vključitev določbe, da se del meze ravna po državnem indeksu cen življenjskih stroškov), prehaja težišče delovnih pogodb polagoma na večjo zaščito delavca v primeru bolezni in starosti, pa tudi brezposelnosti. Močne delavske organizacije so že postavile v svoj program zahtevo po zajamčenih letnih mezdah. Pri današnjem stanju gospodarstva, ki vsaj v temeljnih gospodarskih panogah deluje na podlagi večletnih načrtov, je ta zahteva tudi izvedljiva. To dokazuje tudi več dejanskih primerov, ki so se obnesli. Z jamčenjem letne mezde vsaj v glavnih gospodarskih panogah bi bila šele dana možnost izgraditi iz delavskega razreda delavski stan, ker bi tako izgubil bistveno potezo proletariata — negotovost.

Soudeležba delavcev na dobičku podjetja ter v neki meri tudi na vodstvu podjetja pa predstavlja po našem mnenju edino učinkovito pot tako za preprečitev diktature snovi (kapitala) kot za preprečitev diktature od klike obvladane družbe (komunizma) nad človekom. To naj bi tudi bil skupni cilj vseh udeležencev v gospodarstvu, ki jim je obča blaginja kaj več kot samo plašč za prikrivanje sebičnih koristi. **dreš**

"RADIKALNA KURA" V TORONTU

Za pustno nedeljo je uprizoril Slovenski prosvetni zbor v Torontu Doboviškovo spevoigro "Radikalna kura". To delo spada v kategorijo tistih veseloiger, katerih pomen in uspeh je v glavnem odvisen od igralcev kot posameznikov kakor tudi od priredbe kot celote.

O torontski uprizoritvi lahko trdimo, da je bila odlična. Polna dvorana, navdušeno ploskanje, ponovitev raznih pevskih točk in pa želja mnogih, da bi igro spet kmalu ponovili, pričajo o uspehu. V režiji g. S. Brunška in pod glasbenim vodstvom preč. g. Mirka Renerja so vsi igralci skrbno pripravili svoje vloge. Preveč je nastopajočih, da bi vsakega omenili. Lahko pa trdimo, da so prav vsi — od zdravnikar Rogana, ki "radikalno kuro" predpisuje, pa do Ožbalta, ki je v največji meri deležen sadov zdravljenja — z gotovostjo na odru, s smislom za igranje in s prikupnimi in prijetnimi glasovi doprinesli polni delež k uspehu prireditve. Za učinkovite kulise je poskrbel g. Janez Vižintin, za klavirsko spremljavo pa preč. g. M. Rener.

Želimo, da bi dal uspeh "Radikalne kure" Slovenskemu prosvetnemu zboru v Torontu novih pobud za bolj pogosto uredsko udejstvovanje. **Z. H.**

Šmartinski Vestnik — glasilo domobrancev in drugih protikomunističnih borcev, ki izhaja v Buenos Airesu, Argentina, prinaša v novem letniku pestro zbrano gradivo o komunističnih grozotah v domovini v dobi protikomunistične borbe. Vsaka številka ima veliko dokazilnega materiala. List krasijo slike padlih domobrancev. Pod poglavjem "Matica mrtvih" prinaša podatke o pobitih komunističnih žrtvah. Šmartinski Vestnik dobite lahko tudi v upravi Slov. Države. Let-
 '09:15 ouas ef uupioouu eu

ZDRAVILA pošiljamo po zračni pošti "Air Mail". Jamčimo dostavo v 8 dneh.

STREPTOMYCIN: P.A.S.: 500 tablet.. \$ 8.95 RIMIFON :
 65 centa gram 1000 tablet.. \$1700 200 tablet\$ 6.45
 Penicillin: v olju (in Oil)
 3 milijone units\$4.75 RUTIN: 500 tablet..\$5 00 500 tablet\$12.95

Vaša pisma, čeki ali Money Order pošljite z zaupanjem na

USA Express Co.

720 TENTH AVE. (Between 49th & 50th St.)

NEW YORK 19, N. Y., USA.

Telefon: PLaza 7-6459

Naslov naše podružnice: USA EXPRESS CO.

5501 Blvd. East, West New York, New Jersey